

VERZONDEN 16 MAART 2022

Wageningen University and Research
T.a.v. de [REDACTED]
Akkermaalsbos 12
6708 WB WAGENINGEN

Zaaknummer : OD.343387
Behandelaar : de [REDACTED]
Betreft : Wnb aanvraag onderzoeksontheffing wilde flora en fauna
Locatie : Provincie Noord-Holland

Geachte [REDACTED],

Op 6 mei 2021 hebben wij uw aanvraag voor een ontheffing als bedoeld in artikel 3.3 en 3.8 van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) ontvangen. Op 14 september 2021 heeft u op ons verzoek om informatie aanvullende gegevens toegezonden. De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van onderzoek in de provincie Noord-Holland. Deze onderzoeken vinden plaats op projectbasis, vaak in opdracht van overheden of terrein beherende organisaties, in het kader van onder andere vragen rond natuurwetgeving, beleidsontwikkeling, beleidsevaluatie, verkeersveiligheid, volksgezondheid, landbouwschade, wildbeheer, natuurbeheer of besmettelijke dierziekten. Voor deze onderzoeken worden zowel beschermde als onbeschermde soorten bestudeerd. Voor deze onderzoeken heeft u in de provincies Gelderland, Drenthe, Flevoland, Friesland, Groningen, Noord-Brabant en Utrecht reeds ontheffing gevraagd en ontvangen (met kenmerk 2020-003274, d.d. 7 september 2021).

Voor de onderzoekswerkzaamheden, zoals deze staan beschreven in het door u op 14 september 2021 aangeleverde rapport 'Aanvraag Wnb ontheffing WUR 2020+', wordt door de initiatiefnemer, Wageningen University and Research te Wageningen, voor de volgende verboden handelingen ontheffing aangevraagd:

- Vogels, reptielen, beschermde zoogdieren, amfibieën, vissen en ongewervelden verstoren, vangen of doden;
- Verblijfplaatsen van vogels, reptielen, beschermde zoogdieren, amfibieën, vissen en ongewervelden beschadigen of vernielen;
- Eieren van vogels, beschermde amfibieën, vissen of ongewervelden vernielen, beschadigen of verzamelen;
- Vogels, reptielen, beschermde zoogdieren, amfibieën, vissen en ongewervelden onder zich hebben of vervoeren;
- Beschermde planten opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor de volgende in de Wnb verboden vangmiddelen wordt ontheffing aangevraagd: Vangkooien, kastvallen, bal-chatri, fuiken, vangnetten (waaronder mistnetten en schepnetten), geluidsdragers, elektrovis-apparatuur en verdovingsgeweer of -pistool.

Deze ontheffing is aangevraagd in het belang van onderzoek en onderwijs.

De ontheffing is aangevraagd voor de periode van 1 augustus 2021 tot en met 1 augustus 2026. De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer OD.343387.

Besluit

Wij besluiten om, gelet op de artikelen 3.1 lid 1, 2 en 3; 3.2 lid 6; 3.3 lid 1, 4 en 5; 3.4 lid 2; 3.5 lid 1, 2 en 4; 3.6 lid 2; 3.8 lid 1 en 5; 3.9 lid 1 en 2; 3.10 lid 1 en 2; 3.24 lid 2 en 3; 3.25 lid 4, 3.26 lid 3 en 3.34 lid 3 van de Wet natuurbescherming, Wageningen University and Research te Wageningen gedeeltelijk ontheffing te verlenen voor de soorten, de verbodsbepalingen en in het kader van het wettelijk belang zoals weergegeven in tabel 1 en voor de middelen en verbodsbepalingen zoals weergegeven in tabel 2 van deze ontheffing.

Tabel 1. Soorten, verboden en belangen. *Belang: onderzoek en onderwijs, zoals genoemd onder A: artikel 3.3 lid 4, sub b onder 5; B: artikel 3.8 lid 5, sub b onder 4; C: artikel 3.10 lid 2, aanhef van de Wnb.

Soort(groep)	Verbod Wnb		Belang*
Als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn: Vogels (Aves)	Artikel 3.1, lid 1	Vangen en doden	A
	Artikel 3.1, lid 2	Nesten, rustplaatsen of eieren beschadigen, vernielen of wegnemen	
	Artikel 3.1, lid 3	Eieren rapen of onder zich hebben	
	Artikel 3.2, lid 6	Onder zich hebben of vervoeren van delen of producten van vogels anders dan voor verkoop	
Als bedoeld in Bijlage IV HR en Bijlage A Wnb: Zoogdieren (Mammalia)	Artikel 3.5, lid 1	Vangen en doden	B
	Artikel 3.5, lid 2	Opzettelijk verstoren	
	Artikel 3.5, lid 3	Eieren vernielen, rapen	
	Artikel 3.5, lid 4	Rustplaatsen beschadigen of vernielen	
Reptielen (Reptilia)	Artikel 3.10, lid 1a	Vangen en doden	B en C
	Artikel 3.10, lid 1b	Opzettelijk vernielen van verblijfplaatsen	
Vissen (Pisces)	Artikel 3.6, lid 2	Onder zich hebben of vervoeren	B
Amfibieën (Amphibia)			
Ongewervelden (Invertebrata)			
Alle inheems voorkomende soorten	Artikel 3.34, lid 1	Gevangen dieren terug uitzetten	A, B en C
Planten (Plantae)	Artikel 3.5, lid 1 Artikel 3.10, lid 1a	Het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van planten	B en C

Tabel 2. Middelen en methoden.

Soort	Verbod 3.4, lid 1	Middel
Vogels (Aves)	Vangen	Fuik, inloopkooi, klapvallen, klapnetten, bal-chatri
Soort	Verbod 3.9, lid 1	Middel
Grondgebonden zoogdieren (Mammalia)	Vangen	Inloopvallen, kastvallen, driftnetten, haarvallen, verdovingsgeweer/-pistool
Vleermuizen (Chiroptera)	Vangen	Mistnetten, harpval, heligolandtrap
Vissen (Pisces)	Vangen	Schepnet, fuiken, lichtval elektrovis-apparatuur
Amfibieën (Amphibia)	Vangen	Schepnet, vangemmer, fuiken
Reptielen (Reptilia)	Vangen	Potval/vangemmer, stropje
Ongewervelden (Invertebrata)	Vangen	Schepnet, sleepnet, potval, fuiken, piramide-/malaiseval, lichtval
Soort	Verbod 3.24, lid 2	Middel
Alle soorten	Bezit middel buiten gebouwen	Alle genoemde middelen in deze tabel
Soort	Verbod 3.26 lid 1	Middel
Grondgebonden zoogdieren	Verboden gebruik geweer	Verdovingsgeweer/-pistool

Wij weigeren om, gelet op artikel 3.11 van het Besluit natuurbescherming (Bnb), het verbod voor het gebruik van mistnetten voor het vangen van vogels te ontheffen. Op grond van artikel 3.11, lid 1 van het Bnb is het verboden om mistnetten te vervoeren, te verkopen, te koop aan te bieden of onder zich te hebben. Op grond van artikel 2b van de Tweede Beschikking van het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie met betrekking tot de bescherming van de vogelstand (M(76)15) volgt dat ontheffing van dit verbod slechts kan worden verleend aan het Vogeltrekstation te Wageningen. Het Vogeltrekstation is in het bezit van deze ontheffing. Indien u derhalve gebruik wenst te maken van mistnetten voor het vangen van vogels, zal u moeten beschikken over een machtiging van het Vogeltrekstation. Hierbij zal u zich moeten houden aan de voorschriften en beperkingen die het Vogeltrekstation aan u oplegt.

In uw aanvraag schrijft u dat strikken momenteel niet gebruikt worden, maar dat dit in de toekomst ooit nodig zou kunnen zijn. U heeft niet aannemelijk gemaakt dat dit middel noodzakelijk is en er geen alternatieven mogelijk zijn. Voor het vangen van vogels met het middel "strikken" verlenen wij daarom eveneens geen ontheffing.

U heeft ook een ontheffing van artikel 3.1, lid 4 van de Wnb aangevraagd voor het opzettelijk storen van vogels. Artikel 3.1, lid 5 van de Wnb bepaalt evenwel dat het verbod, bedoeld in het vierde lid, niet van toepassing is indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Omdat wij de ontheffing voor de verbodsbepalingen van artikel 3.1, lid 1 t/m 3 hebben verleend omdat de handelingen naar ons oordeel niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soorten leiden, volgt hieruit derhalve dat het opzettelijk storen van vogels gedurende deze handelingen dit effect ook niet heeft. Een ontheffing van artikel 3.1, lid 4 is dus niet nodig en geven wij daarom niet af.

Tot slot geeft u aan dat u de mogelijkheid wilt hebben om alle eieren van amfibieën van een lokale populatie te verzamelen om deze in opdracht van derden te verplaatsen, om verstoring als gevolg van andere handelingen of maatregelen te voorkomen. Als voorbeeld voor een situatie waarin dit nodig is benoemt u infrastructurele werken zoals de aanleg van een weg. U stelt aan dat het weghalen van alle eieren in zo'n situatie niet direct met onderzoek van de WUR te maken hebben, maar dat u dit wel ziet als één van de werkzaamheden die door uw onderzoekers worden uitgevoerd en dat u deze handeling graag als onderdeel van de ontheffing ziet. Wij zijn van oordeel dat het verwijderen van alle eieren van amfibieën ten behoeve van (infrastructurele) werkzaamheden in opdracht van derden geen onderdeel kan zijn van de

onderzoeksontheffing, omdat onderzoek niet het doel van de handeling is. Indien u een complete lokale populatie amfibieëneieren wenst te verplaatsen, dient u hiervoor een separate ontheffing aan te vragen.

Voorschriften en beperkingen

Aan dit besluit verbinden wij op grond van artikel 5.3, eerste, tweede en derde lid van de Wnb de navolgende voorschriften en beperkingen. Op grond van artikel 5.4, eerste en derde lid, Wnb kan de ontheffing worden ingetrokken als in strijd met de ontheffing of de voorschriften wordt gehandeld. Tevens is dan sprake van een economisch delict.

Algemene voorschriften

1. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soorten, verboden en belangen zoals weergegeven in tabel 1 en voor het gebruik van de middelen en methoden zoals weergegeven in tabel 2.
2. De onderzoeksmethoden en bijbehorende handelingen voor de soortgroepen en verboden genoemd in tabel 1 en de middelen genoemd in tabel 2 worden, voor zover niet in strijd met de voorschriften uit deze ontheffing, uitgevoerd conform Hoofdstuk 2 en bijlage 1 van het projectplan "Aanvraag Wnb ontheffing WUR 2020+", en de daarin genoemde gangbare onderzoeksprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus. De vangmiddelen en vangmethoden per soortgroep, uit bijlage 1 van het projectplan, zijn te vinden in bijlage 1 bij dit besluit.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met Omgevingsdienst Noord-Holland Noord indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het onderzoek andere handelingen of werkzaamheden dan bedoeld in voorschriften 1 en 2 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. (Medewerkers) van de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen dienen schriftelijk gemachtigd te worden om gebruik te maken van deze ontheffing. Deze personen kunnen gebruik maken van de machtiging indien zij voldoen aan de gestelde deskundigheidseisen¹. De ontheffinghouder dient een afschrift van de ontheffing aan de gemachtigde te verstrekken.
6. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, van de machtiging als bedoeld in voorschriften 5 en van het projectplan als bedoeld in voorschrift 7, op de locatie van de onderzoekswerkzaamheden aanwezig te zijn en op eerste verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde ontheffing, machtiging en projectplan mogen, langs elektronische weg, leesbaar worden getoond.

Meldingsplicht en projectplan

7. Alle onderzoeken of handelingen waarvoor aanspraak op deze ontheffing wordt gemaakt, dienen minimaal 3 weken voor aanvang daarvan bij de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord gemeld te worden. De melding dient plaats te vinden via het digitale meldformulier 'Formulier start ruimtelijke ingreep' op de website van de OD NHN, ter attentie van de afdeling Regulering Leefomgeving Natuurbescherming. Bij deze melding dient een projectplan voor het onderzoek of de handeling meegestuurd te worden.
8. Het projectplan bevat tenminste:
 - a. de contactgegevens van de onderzoeksleider, de opdrachtgever en de betrokken terreinbeheerders;
 - b. de onderzoeksdoelstelling en de betrokken soort(groep);

¹ Het bevoegd gezag verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

- c. de locatie(s), tijdstippen en periode van het onderzoek;
 - d. De onderzoeksmethoden en vangmiddelen;
 - e. het aantal onderzoekers;
 - f. een effectbeoordeling en indien nodig te treffen maatregelen
 - g. een alternatievenafweging;
 - h. indien van toepassing een toetsing met beoordeling in het kader van de WOD².
9. Als binnen 3 weken na een melding, met ontvangstbevestiging, geen reactie van de OD NHN volgt, kan het onderzoek, zoals aangemeld, doorgang vinden. Binnen deze termijn van 3 weken staat het de OD NHN vrij deze termijn nog eenmaal met maximaal 5 weken te verlengen. De OD NHN kan binnen deze periode om aanvullingen, aanpassingen of een startgesprek vragen. Binnen de maximale termijn van 8 weken na de melding kunnen gedeputeerde staten besluiten om, aanvullend op de voorschriften van deze ontheffing, voor de uitvoering van dat gemelde onderzoek, specifieke op dat gemelde onderzoek toegesneden voorschriften op te leggen.
10. Bij het doden of aan de natuur onttrekken van beschermde soorten, zoals bedoeld in artikel 3.1 lid 1, 3.5 lid 1 en 3.10 lid 1a van de Wnb, voor bijvoorbeeld ecotoxicologisch of zoönosegerelateerd onderzoek, dient het projectplan zoals genoemd in de voorschriften 7 en 8, op de volgende punten te worden aangevuld:
- a. een beoordeling van de effecten op de staat van instandhouding van de betreffende soort(en);
 - b. de methoden en middelen die ingezet zullen worden voor het doden;
 - c. onderbouwing waarom doden noodzakelijk is voor het onderzoek;
 - d. in het geval van levend onttrekken; wijze van transport en periode van huisvesting.
11. De methoden en middelen die ingezet zullen worden voor doden en zijn beschreven in het projectplan, zoals genoemd in voorschriften 7 en 8, zijn voor het specifieke project in het kader van de WOD getoetst en goedgekeurd door de IvD³, en in overeenstemming met de richtlijnen en voorschriften van de projectvergunning van de CCD⁴.
12. Anders dan genoemd in artikel 3.9, leden 7 en 9 van het Besluit natuurbescherming mogen middelen en methoden die alleen mogen worden ingezet voor vogels in nood, ook worden ingezet voor het doden in het kader van onderzoek, mits vallend onder het bepaalde in voorschrift 11 en in geval er redelijkerwijs geen alternatief middel voorhanden is met minder mogelijke nadelige gevolgen voor het welzijn van het desbetreffende dier.

Specifieke voorschriften

- 13. Het uitzetten van gevangen soorten dient zoveel mogelijk te gebeuren op de oorspronkelijke vangplek. Indien dat niet mogelijk is, dient de gevangen soort te worden uitgezet in een voor de betreffende soort geschikt ander leefgebied.
- 14. Uitzetten met als doel herintroductie of re-populatie is geen onderdeel van deze ontheffing. Hiervoor dient een separate ontheffing aangevraagd te worden.
- 15. Indien onverhoopt andere soorten dan waarvoor het onderzoek is opgezet gevangen worden, dienen deze zo snel mogelijk op de vangplek weer te worden losgelaten.
- 16. Een dier wordt slechts geëuthanaseerd door een gediplomeerd dierenarts, ofwel een onderzoeker met minimaal een PhD student- of postdoc functie in de aanwezigheid van een gediplomeerd dierenarts.
- 17. De tijdens het uitvoeren van onderzoek gevangen soorten, inclusief waargenomen of gevangen (invasieve) exoten dienen ingevoerd te worden in het invoerportaal telmee.nl, waarneming.nl of NDFF.

Vogels

- 18. Het vangen van vogels met klapnet, klapval of bal-chatri dient te gebeuren door, of onder toezicht van, een veldonderzoeker met aantoonbare ervaring in het hanteren van vogels, zoals een ringmachtiging van het Vogeltrekstation, of vergelijkbare veldervaring.
- 19. Het afspelen van lokgeluiden op geluidsdragers voor de effectiviteit van het onderzoek is toegestaan.
- 20. Klapnetten en kastvallen opgezet voor vogels dienen minimaal een keer per 45 minuten te worden gecontroleerd, of voorzien te zijn van een vangalarm. Bij slecht weer (aanhoudende regen, dichte mist, wind > 5 Bft.) of vangen in de volle zon, dient de controle van de klapnetten en kastvallen zonder alarm, minimaal elke 20 minuten te gebeuren.

² Wet op de dierproeven

³ Instantie voor dierenwelzijn

⁴ Centrale commissie dierproeven

21. Het gebruik van de bal-chatri dient continu en onder direct toezicht te staan van een ervaren veldmedewerker.
22. In totaal mogen de vogels niet langer dan 1 uur in gevangenschap verkeren, tenzij dit noodzakelijk is voor het onderzoek.
23. Indien in het kader van het onderzoek, handelingen in de broedperiode van de betreffende vogel nodig zijn, dient bij het vangen en hanteren van de volwassen vogels rekening gehouden te worden met de mogelijke aanwezigheid van broedsels of te voeren jongen en dient de vangtijd zo kort mogelijk gehouden te worden. Om te voorkomen dat nestblijvers die op uitvliegen staan door de handelingen te vroeg uitvliegen, dienen deze zoveel mogelijk gehanteerd te worden rondom de tijd dat de slagpennen uit de bloedspoelen te voorschijn beginnen te komen.
24. Voor onderzoek bij eieren van vogels dienen in eerste instantie niet-uitgekomen eieren (eieren waarvan bij complete legsel werd vastgesteld dat deze geen levend embryo bevatten of niet bevrucht zijn geweest) of eierschalen te worden gebruikt. Als het in het kader van het onderzoek noodzakelijk is bevruchte eieren te gebruiken worden deze zo vroeg mogelijk in de legperiode van de soort verzameld, zodat de vogels nog vervangende eieren kunnen produceren. Maximaal mag worden geraapt: 25% van het legsel, of bij soorten met legsel minder dan 4: maximaal 1 ei. Indien een legsel uit slechts 1 ei bestaat, mag deze niet worden geraapt.

Vleermuizen

25. Het vangen van vleermuizen met mistnetten, harpval of heligolandtrap dient te gebeuren door, of onder toezicht van, een veldonderzoeker met aantoonbare ervaring in het hanteren van vleermuizen, zoals een gecertificeerd zelfstandig vanger die geregistreerd is in het vleermuisvangsysteem (vleermuizenvangen.nl) of vergelijkbare veldervaring.
26. Het vangen en hanteren van vleermuizen mag niet gebeuren in de kwetsbare winterperiode (dus niet van 1 november tot 1 april).
27. Het afspelen van lokgeluiden op geluidsdragers voor de effectiviteit van het vangen of in het kader van het onderzoek, is toegestaan.
28. Bij het vangen van vleermuizen dient gewerkt te worden conform de richtlijnen van het vleermuisvang-systeem van www.vleermuizenvangen.nl, zoals weergegeven in bijlage 2 van deze ontheffing.

Grondgebonden zoogdieren

29. Het inzetten van een verdovingsgeweer of -pistool bij het vangen van zoogdieren dient te worden uitgevoerd door een gediplomeerd dierenarts met een vergunning voor de daarbij ingezette middelen.
30. Voor het dragen van een geweer van de categorie IV, waaronder een verdovingsgeweer/-pistool valt, is een draagverlof WM14 nodig en zijn de in het draagverlof genoemde voorschriften en beperkingen van toepassing.
31. Onderzoek naar wolf of goudjakhals dient gemeld te worden bij het wolvenmeldpunt van BIJ12.
32. De inloopvallen (life-traps) en kastvallen voor grondgebonden zoogdieren dienen met intervallen van maximaal 3 uur gecontroleerd te worden. Bij de inloopvallen voor kleine knaagdieren en spitsmuizen dient voldoende droog hooi, fruit of groente (voor vocht) en voedsel voor insecteneters aanwezig te zijn. Kastvallen, inloopvallen of vangkooien kunnen ook van een valzender met alarmfunctie voorzien zijn, mits de onderzoeker binnen 3 uur ter plaatse kan zijn.

Amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden

33. Het rapen van eieren van reptielen valt niet onder de reikwijdte van deze ontheffing en deze mogen dus niet worden verzameld.
34. Bij eieren van beschermde vissen, amfibieën of ongewervelden wordt maximaal 5% van het in het biotoop aanwezige legsel verzameld.
35. Het doden van beschermde ongewervelden als gevolg van (niet te voorkomen) bijvangst van bijvoorbeeld kwantitatief onderzoek naar voedselaanbod is toegestaan.
36. Vangemmers en potvallen voor het vangen van reptielen en amfibieën worden tweemaal daags gecontroleerd, bij warm droog weer vaker. Emmers worden voorzien van een laagje water om uitdroging te voorkomen en een drijvend vlotje om verdrinking van juvenielen te voorkomen. Voor onbedoelde bijvangsten worden stokjes in de emmer of potval geplaatst, zodat kleine zoogdieren kunnen ontsnappen. De vallen worden voorzien van een afdakje om predatie te voorkomen.

37. Fuiken dienen voorzien te zijn van een "keerwant" of "stop-grid" om otters, bevers, vogels, ratten en grotere vissen buiten de fuiken te houden. De fuik dient voor een deel boven het water te steken zodat dieren die lucht nodig hebben, niet kunnen verdrinken.
38. Om verspreiding van ziekten te voorkomen dient het hygiëneprotocol voor veldwerk van RAVON van april 2020 opgevolgd te worden.

Planten

39. Bij het verzamelen van hele planten die vallen onder artikel 3.5 lid 5 en onder artikel 3.10 lid 1 c van de Wnb wordt maximaal 5% van de aanwezige deelpopulatie verzameld en alleen als die ter plaatse uit minimaal 20 exemplaren bestaat. Onderdelen van planten verzamelen voor determinatie is ook bij kleinere hoeveelheden toegestaan.

Geldigheid

De ontheffing geldt voor de periode vanaf de datum van verzending tot en met 1 augustus 2026.

Overwegingen

Inhoudsopgave

- A. Onderwerp aanvraag**
- B. Wettelijk kader**
- C. Inhoudelijke beoordeling aanvraag**
- D. Slotoverwegingen**
- E. Procedure en samenhangende besluiten**
- F. Kennisgeving**

A. Onderwerp aanvraag

De aanvraag ziet op het uitvoeren van onderzoek aan beschermde soortgroepen door Wageningen University and Research (WUR). De door u aangevraagde ontheffing is een voortzetting van een voorgaande Flora- en faunawet ontheffing, destijds afgegeven door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland op 1 juli 2015, met kenmerk FF/75A/2015/014. De hier nu besproken ontheffing heeft u voor dezelfde verbodsbepalingen aangevraagd in de provincie Gelderland. Op 7 september 2021 is deze ontheffing door aan u verleend, met kenmerk 2020-003274. De provincies Drenthe, Flevoland, Friesland, Groningen, Noord-Brabant en Utrecht hebben ingestemd met de deze ontheffing.

U geeft aan dat de WUR hoogwaardige kennis ontwikkelt en helpt deze toe te passen om daarmee beleid en beheer voor een groene en duurzame leefomgeving wetenschappelijk te onderbouwen. Vanuit deze missie verricht de WUR onderzoek aan inheemse en uitheemse soorten op projectbasis (contract research), vaak in opdracht van de Rijksoverheid, provincies en lagere overheden of terrein behorende organisaties in het kader van vragen rond natuurwetgeving, wildbeheer, natuurbeheer of besmettelijke dierziekten.

Voor dit doel vraagt u een algemene, overkoepelende ontheffing voor de gehele provincie Noord-Holland aan. Omdat veel projecten niet alleen in Noord-Holland plaatsvinden, maar provinciegrens-overschrijdend zijn, omvatten deze vaak diverse handelingen en meerdere soortgroepen. Regelmatig wordt er volgens u ingespeeld op spoedeisende vragen van diverse overheden (bijvoorbeeld dierziekten), waardoor de aard van de activiteiten en de reikwijdte hiervan (diersoorten, locaties) niet vooraf is te voorzien. Flexibiliteit en brede dekking van de ontheffing zijn dus volgens u van groot belang.

Bij het uitvoeren van deze onderzoeken op projectbasis kunnen:

- Vogels, zoogdieren, reptielen, amfibieën, vissen of ongewervelden gestoord of verstoord, gevangen en in uitzonderlijke gevallen gedood worden;
- Planten opzettelijk geplukt, afgesneden of verzameld worden;
- Voortplantings- of rustplaatsen van vogels, zoogdieren, reptielen, amfibieën, vissen of ongewervelden vernield of beschadigd worden;
- Alle in Nederland voorkomende fauna vervoerd of onder zich gehouden worden;
- Eieren van vogels, vissen, amfibieën of ongewervelden weggenomen of vernield worden.

In het projectplan "Aanvraag Wnb ontheffing WUR 2020+" is nader beschreven wat de te verwachten effecten zijn per soortgroep in relatie tot de verboden Wnb en onderzoekshandelingen.

B. Wettelijk kader

Soorten van de Vogelrichtlijn

Artikel 1 van de Europese Vogelrichtlijn ziet op de bescherming van individuele vogels, hun eieren, hun nesten en hun leefgebieden. Op grond van artikel 3.1 van de Wnb is het verboden van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn:

- opzettelijk te doden of te vangen (artikel 3.1, lid 1);
- opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen (artikel 3.1, lid 2);
- eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben (artikel 3.1, lid 3);
- opzettelijk te storen (artikel 3.1, lid 4).

Het verbod, bedoeld in artikel 3.1, vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Op grond van artikel 3.3 van de Wnb kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat, dat er niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort, en zij nodig is op grond van een in de wet genoemd belang. Te weten:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna;
- voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
- om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en, voor zover het geen nestvlieders betreft, het grootbrengen van de jongen. In de context van artikel 3.1, tweede lid van de Wnb moet onder nest ook de inhoud en de functionele omgeving daarvan, voor zover het broedsucces van vogels daarvan afhankelijk is, worden begrepen. Daartoe zijn alle activiteiten begrepen die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Artikel 3.1, tweede lid van de Wnb is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken en gebruiken hun nest niet als vaste rust- of verblijfplaats. Dergelijke nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen niet de bescherming van artikel 3.1, tweede lid van de Wnb.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Dier- en plantensoorten opgenomen in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn zijn soorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Daarnaast kunnen soorten zijn opgenomen in bijlage I bij het Verdrag van Bonn en bijlage II bij het Verdrag van Bern. Op grond van artikel 3.5 van de Wnb is het onder meer verboden in het wildlevende dieren en planten van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn bijlage I bij het Verdrag van Bonn en bijlage II bij het Verdrag van Bern in hun natuurlijk verspreidingsgebied:

- opzettelijk te doden of te vangen (artikel 3.5, lid 1);
- opzettelijk te verstoren (artikel 3.5, lid 2);
- opzettelijk eieren te vernielen of te rapen (artikel 3.5, lid 3);
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen (artikel 3.5, lid 4).
- Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.8 van de Wnb kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.5 of artikel 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren en planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat, dat er niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, en zij nodig is op grond van een in de wet genoemd belang. Te weten:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Tot voortplantings- of rustplaatsen als bedoeld in artikel 3.5, lid 4 van de Wnb worden locaties gerekend waarin zich kraamkolonies, paarverblijven, overwinteringsplaatsen en verblijven van groepen mannetjes bevinden, afhankelijk van de soort. Essentiële migratie- en vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een voortplantings- of rustplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijvoorbeeld hollen) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau hieronder.

Andere soorten

Andere soorten zijn opgenomen in de bijlage, onderdeel A van de Wnb. Op grond van artikel 3.10 van de Wnb is het verboden:

- in het wild levende dieren van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, van de Wnb, opzettelijk te doden of te vangen (3.10, onderdeel a);
- de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen (3.10, onderdeel b).

Verschillende plantensoorten zijn opgenomen in de bijlage, onderdeel B van de Wnb. Op grond van artikel 3.10 van de Wnb is het verboden vaatplanten van de soorten, uit voornoemde bijlage, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen (artikel 3.10, onderdeel c).

Op grond van artikel 3.8 van de Wnb kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.10 ten aanzien van dieren en planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat, dat er niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, en zij nodig is op grond van een in de wet genoemd belang. Te weten:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

In aanvulling op de redenen, genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, kan krachtens artikel 3.10, tweede lid, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband houden met handelingen:

- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde;
- ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang, of
- bestendig gebruik.

Tot vaste voortplantings- of rustplaatsen als bedoeld in artikel 3.10, lid 1, onder b van de Wnb worden locaties gerekend waarin zich overwinteringsplaatsen en voortplantingsplaatsen bevinden, afhankelijk van de soort. Essentiële migratieroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een vaste voortplantings- of rustplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijvoorbeeld holen) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau hieronder.

C. Inhoudelijke beoordeling aanvraag

Beoordeling van de onderzoeksmethoden

Om onderzoeksvragen te beantwoorden is vaak al voldoende informatie beschikbaar in databanken of wetenschappelijke literatuur. In specifieke gevallen is aanvullend onderzoek noodzakelijk waarbij handelingen of ingrepen nodig zijn en waarvoor een ontheffing van de Wnb noodzakelijk is vanwege de impact op beschermde soorten:

- Onderzoek dat is gericht op het vaststellen van het terreingebruik van dieren in ruimte en tijd, bijvoorbeeld in relatie tot specifieke vragen vanuit het wildbeheer, natuurbeheer of volksgezondheid (risico's dierziekten/zoönosen), waarbij onderzoekstechnieken als vangen, verdoven, merken en/of telemetrie nodig zijn.
- Onderzoek dat is gericht op het vaststellen van genetische uitwisseling of genetische verschraving van kleine populaties, of verspreiding van ziekten tussen populaties, waarbij onderzoekstechnieken als vangen en het nemen van DNA-monsters, bloedmonsters, weefselmonsters, speekselmonsters e.d. nodig zijn. Dit kan ook voor flora worden toegepast.
- Onderzoek dat is gericht op het verkrijgen van inzicht in maatschappelijke risico's, zoals het vangen, verdoven en aanbrengen van een zender bij plotseling in Nederland opduikende grote carnivoren (wolf, goudjakhals).
- Onderzoek dat is gericht op het evalueren van concrete maatregelen die zijn genomen om diersoorten te beschermen, zoals de aanleg van faunamaatregelen bij verkeerswegen, voor zover onderzoekstechnieken als merken en telemetrie nodig zijn.

Met deze methoden kan ecologische kennis worden verkregen over habitatgebruik, mobiliteit, genetische fitness van populaties, interspecifieke en intraspecifieke interacties zoals effecten van begrazing op aanwezige flora en fauna. Aldus verkregen onderzoeksresultaten vormen

volgens u de basis voor uw wetenschappelijk adviezen aan beleidsmakers, terreinbeheerders en andere stakeholders.

Om negatieve effecten op de diverse soortgroepen te beperken wordt zover mogelijk volgens protocollen en in het ecologisch werkveld gangbare onderzoeksmethoden gewerkt. Wij beoordelen dat de onderzoeksmethoden, zoals beschreven, functioneel zijn en in lijn met de onderzoeksdoelstellingen.

Andere bevredigende oplossing

U geeft aan dat de beoordeling van andere bevredigende oplossingen vanwege het overkoepelende karakter van de aanvraag niet eenduidig is te beantwoorden. Elk onderzoek heeft namelijk een ander karakter. U beschrijft dat per onderzoek eerst wordt beoordeeld of er alternatieven zijn voor het specifieke onderzoek. De alternatievenafweging wordt ten eerste door de onderzoekers en de afdeling waarin zij werkzaam zijn getoetst aan de Wnb en de Wet op de Dierproeven (WOD). Vervolgens wordt het onderzoeksplan van de onderzoekers door een interne deskundige getoetst aan de Wnb, voordat een machtiging aan een onderzoeker wordt toegekend. Wanneer de interne deskundige geen correcte afweging kan maken wordt een geschikte externe deskundige gezocht om het onderzoek op inhoud te kunnen beoordelen en op alternatieven. Deze afweging zal altijd worden gemaakt op basis van de bij de Wet op de Dierproeven gangbare beoordeling Vervanging, Vermindering en Verfijning. Bij het onderdeel Vervanging wordt ten eerste bekeken of het onderzoek in zijn totaliteit wel nodig is. Vervolgens wordt gekeken hoe de noodzakelijke aantallen dieren of planten in het onderzoek zo veel mogelijk kunnen worden verminderd. Tenslotte zal worden gekeken hoe ongemak van de dieren zo veel mogelijk kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door pijnbestrijding. U legt deze beoordelingen over de alternatievenafweging in de vorm van een projectplan te allen tijde, voorafgaand aan de start van het betreffende onderzoek, aan ons voor.

Voor onderzoek dat behalve onder de Wnb ook valt onder WOD heeft u op grond van de WOD een algemene projectvergunning voor dierproeven met inheemse en uitheemse beschermde diersoorten die is verleend door de Centrale Commissie Dierproeven (CCD). Onderzoeksprojecten, die onder de WOD vallen, worden op basis van een projectplan of werkprotocol vooraf getoetst door een Instantie voor Dierenwelzijn (IvD).

Het achterwege laten van de onderzoeken als andere bevredigende oplossing heeft volgens u weliswaar (tijdelijk) minder effect, maar het onderzoek is volgens u noodzakelijk om kennis, achtergronden en processen in vragen rond natuurwetgeving, beleidsontwikkeling, beleidsevaluatie, verkeersveiligheid, volksgezondheid, landbouwschade, wildbeheer, natuurbeheer of besmettelijke dierziekten te kunnen beantwoorden en onderbouwen. Hierdoor kunnen negatieve effecten op soortbescherming en behoud worden voorkomen of worden beperkt. Het uitvoeren van het beoogde onderzoek zal bijdragen aan de kennisopbouw, behoud en ontwikkeling van de aangevraagde beschermde soortgroepen en hun leefgebieden.

Met het bovenstaande heeft u naar uw oordeel onderbouwd dat u per onderzoek goed en herleidbaar beoordeelt of andere bevredigende oplossingen beschikbaar zijn. Zoals eerder opgemerkt legt u deze beoordelingen over de alternatievenafweging te allen tijde en voorafgaand aan de start van het betreffende onderzoek aan ons voor. Hieruit volgt dat u deze ontheffing slechts zal gebruiken als uit de voorafgaande toetsing volgt dat er geen andere bevredigende oplossingen beschikbaar zijn.

Belang van de ingreep

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van de belangen:

Belangen als benoemd in artikel 3.3, lid 4, sub b

- voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt.

Belangen als benoemd in artikel 3.8, lid 5, sub b

- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten.

De WUR richt zich op onderzoek van gevarieerde aard en draagt hiermee volgens u bij aan een groene en duurzame leefomgeving. Het strategisch en toegepast wetenschappelijk onderzoek is

gericht op het ontwikkelen van zowel fundamentele als direct praktisch bruikbare kennis, producten en methoden. Ook is het onderzoek gericht op het vergroten van inzicht in de ecologie van dier- en plantensoorten en bedreigingen die de overlevingskansen van populaties kunnen verkleinen. De verkregen inzichten worden primair verwerkt in aanbevelingen voor concrete beschermingsmaatregelen, gericht op o.a. het vergroten, verbinden en verbeteren van de kwaliteit van het leefgebied van de soorten en het voorkomen, mitigeren dan wel compenseren van negatieve effecten op populaties voortkomend uit genoemde bedreigingen.

Gelet hierop zijn wij van oordeel dat de voornoemde belangen voldoende onderbouwd zijn.

Staat van instandhouding

Vergelijkbaar met de beoordeling van de alternatievenafweging maakt de aard van de ontheffing het niet mogelijk om op voorhand de effecten van de onderzoekswerkzaamheden op de staat van instandhouding van alle soorten te beoordelen. U geeft aan dat bij de opzet van een onderzoek ook rekening wordt gehouden met de populatiegrootte van soorten ter plaatse van het onderzoek, en de aantallen organismen die voor het onderzoek uit het onderzoeksgebied zullen worden verwijderd of onherstelbaar beschadigd worden. U geeft aan dat hierbij geen schadelijk onderzoek zal worden gedaan aan kritieke populaties of kritieke aantallen worden verwijderd of beschadigd uit populaties van soorten. Vergelijkbaar met een gedegen toetsing voor de alternatievenafweging wordt dit eerst getoetst door de onderzoekers en hun afdeling. Vervolgens wordt, voordat een machtiging voor het gebruik van de ontheffing aan de onderzoekers wordt verstrekt, altijd door een interne deskundige getoetst of dit zorgvuldig is gebeurd. Wanneer de interne deskundige geen correcte afweging kan maken wordt een inhoudelijke externe deskundige ingeschakeld die deze afweging gedegen kan maken. Vergelijkbaar met de hiervoor genoemde afweging van de afwezigheid van andere bevredigende oplossingen legt u uw afwegingen met betrekking tot de staat van instandhouding van de betrokken diersoorten aan ons voor voorafgaand aan de start van het betreffende onderzoek.

Voor de onderzoeksmethoden wordt, waar de onderzoeksvraag dit toe laat, zoveel mogelijk gewerkt conform de onderzoeksprotocollen van Netwerk Groene Bureaus. Sommige onderzoeksvragen vragen meer diepgaand onderzoek dan standaard inventarisaties. Daarbij kan vangen en hanteren voor biometrische gegevens nodig zijn. In uitzonderlijke gevallen voor genetisch of ecotoxicologisch onderzoek of in geval van besmettelijke dierziekten en zoönose, kan ook doden nodig zijn. De minst invasieve onderzoeksmethode die volstaat voor de onderzoeksdoelstelling wordt gekozen. Wanneer onverwachte en negatieve effecten optreden wordt volgens u altijd direct geëvalueerd en waar mogelijk bijgestuurd. Waar het invasief onderzoek betreft dat onder de WOD valt, wordt gewerkt conform de "Handreiking dieproeven met wilde dieren in hun biotoop". Belang, noodzaak en ingezette onderzoeksmethoden en middelen worden afgestemd met de IvD.

Het doden van dieren vindt in het kader van onderzoek slechts bij hoge uitzondering plaats en wordt conform voornoemde methoden getoetst aan de noodzaak van deze handeling. U geeft wel aan dat het noodzakelijk kan zijn om in gevallen waarbij dieren ernstig ongerief ervaren wanneer ze letsel oplopen door het vangen, of reeds ernstig letsel hebben opgelopen door andere onderzoekshandelingen, dieren uit hun lijden te verlossen middels geëigende euthanasie methodes. Voor kleinere dieren zal dit bestaan uit mechanische methoden, voor grotere dieren zal dit met chemische middelen worden gedaan. De afweging en de daaropvolgende uitvoering om over te gaan tot het uit het lijden verlossen van dieren zal in het veld en in het lab worden verricht/uitgevoerd door dierenartsen of PhD-studenten/post-docs in de aanwezigheid van dierenartsen. De richtlijn hierbij is volgens u dat het ernstige ongerief of letsel van zodanige aard is dat dit leidt tot een verlaagde levensvatbaarheid van het dier in het wild. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan (ernstige) verwondingen of ziektes.

Onderzoek aan vogeleieren vindt voornamelijk plaats aan niet uitgekomen eieren, dan wel eierschalen. Het verzamelen van bevruchte eieren gedurende onderzoek is mogelijk als dat noodzakelijk is voor het onderzoek, maar onder de voorwaarde dat deze zo vroeg mogelijk in de legperiode van de betreffende soort worden verzameld, zodat de vogels nog vervangende eieren kunnen produceren. Daarnaast mag maximaal ofwel 25% van het bevruchte legsel worden geraapt, of bij soorten met legfels minder dan 4 eieren maximaal 1 ei. Indien een legsel uit slechts 1 ei bestaat, mag dit ei niet worden geraapt.

Verder heeft u nog aangegeven dat u de mogelijkheid wilt hebben om alle eieren van amfibieën van een lokale populatie te verzamelen om deze in opdracht van derden te verplaatsen, om verstoring als gevolg van andere handelingen of maatregelen te voorkomen. Als voorbeeld voor een situatie waarin dit nodig is benoemt u infrastructurele werken zoals de aanleg van een weg. U geeft verder aan dat het weghalen van alle eieren in zo'n situatie niet direct met onderzoek van de WUR te maken hebben, maar dat u dit wel ziet als één van de werkzaamheden die door uw onderzoekers worden uitgevoerd en dat u deze handeling graag als onderdeel van de ontheffing ziet. Wij zijn van oordeel dat het verwijderen van alle eieren van amfibieën ten behoeve van (infrastructurele) werkzaamheden in opdracht van derden geen onderdeel kan zijn van de onderzoeksontheffing, omdat onderzoek niet het doel van de handeling is. Indien u een complete lokale populatie amfibieëneieren wenst te verplaatsen, dient u hiervoor een separate ontheffing aan te vragen. In het kader van onderzoekshandelingen kunt u op basis van deze ontheffing maximaal 5% van het in het biotoop aanwezige legsel verzamelen.

De door u voorgestelde maatregelen zijn grotendeels voldoende. Ter aanvulling hebben wij extra voorschriften opgenomen. Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd conform de door u voorgestelde maatregelen en de aanvullende voorschriften wordt voorkomen dat de werkzaamheden leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soorten, of afbreuk doen aan het streven de populaties van de soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Zorgplicht

Voor de soorten waarvoor wij u ontheffing verlenen, bent u gehouden aan de in de ontheffing opgenomen voorschriften. Voor alle soorten echter, geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wnb, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is nadelige gevolgen voor deze soorten te voorkomen.

Vogels

U dient gedurende de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen wanneer dit in het kader van het onderzoek niet noodzakelijk is. Voor de in onderzoekslocaties te verwachten vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen op de onderzoekslocatie. Wij wijzen u erop dat voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd in het kader van de Wnb. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

D. Slotoverwegingen

Wij wijzen u erop dat als u een onderzoek niet conform de aanvraag uitvoert, zonder daarvoor een ontheffing of goedkeuring te hebben verkregen, u mogelijk in overtreding bent van de Wnb. Wij kunnen dan door middel van de oplegging van een last onder dwangsom dan wel door middel van bestuursdwang de met de wet strijdige situatie beëindigen. Dit kan in uw geval betekenen dat de werkzaamheden ten behoeve van bovengenoemd project geheel of gedeeltelijk worden stilgelegd totdat weer wordt voldaan aan het bij of krachtens de Wnb bepaalde (dit zijn de bestuursrechtelijke sancties). Ook kunnen strafrechtelijke sancties worden opgelegd.

Verloop termijn ontheffing

Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, zeker vijf maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

E. Procedure en samenhangende besluiten

De voorbereiding van deze ontheffing heeft plaatsgevonden overeenkomstig het bepaalde in de Wnb en de daarvoor relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht. Wij wijzen u erop dat uw aanvraag betrekking heeft op een activiteit waarvoor mogelijk ook op grond van andere wet- en regelgeving een besluit nodig is. Tevens kunnen er overige belemmeringen zijn in het kader van ruimtelijke belangen.

F. Kennisgeving

Dit besluit wordt door ons geplaatst op www.officielebekendmakingen.nl.

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Neemt u dan contact op met de [REDACTED] via [REDACTED] of [REDACTED]@odnhn.nl. Wij verzoeken u hierbij het zaaknummer te vermelden.

Hoogachtend,

Gedeputeerde
namens deze

[REDACTED]
Afdelingsmanager
Omgevingsdienst

(NHN)

Bijlagen:

- 1 – Vangmiddelen en vangmethoden
- 2 – Richtlijn vleermuizen vangen

Kopie aan:

- Afdeling Toezicht en Handhaving OD NHN

Rechtsbescherming

U en andere belanghebbenden die het niet eens zijn met dit besluit, kunnen binnen 6 weken, gerekend vanaf de dag na datum van verzending van dit besluit, een bezwaarschrift indienen bij gedeputeerde staten van Noord-Holland, ter attentie van de secretaris van de Hoor- en adviescommissie, Postbus 3007, 2001 DA HAARLEM.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval het volgende bevatten:

- uw naam, adres, postcode en woonplaats;
- de datum;
- over welk besluit het gaat (u kunt het beste een kopie van dit besluit bijsluiten);
- de redenen waarom u het niet eens bent met het besluit;
- uw handtekening.

Het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van dit besluit niet.

Indien onverwijlde spoed dit vereist, kunt u de voorzieningenrechter van de Rechtbank Noord-Holland, Sectie bestuursrecht, Postbus 1621, 2003 BR HAARLEM vragen om een voorlopige voorziening te treffen. U kunt het verzoekschrift ook digitaal bij de rechtbank indienen via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Voor meer informatie verwijzen wij naar www.rechtspraak.nl. Voor de behandeling van het verzoek wordt griffierecht geheven.

De provincie wil bezwaren tegen besluiten graag op informele wijze behandelen. Als uw bezwaar in aanmerking komt voor deze informele behandeling nemen wij op korte termijn telefonisch contact met u op. In verband hiermee verzoeken wij u om in uw bezwaarschrift het telefoonnummer te vermelden waarop u overdag bereikbaar bent. Voor meer informatie over de informele behandeling kunt u telefonisch contact opnemen met provincie Noord-Holland.

Bijlage 1 – Vangmiddelen en vangmethoden

Afkomstig uit bijlage 1 van projectplan 'Aanvraag Wnb ontheffing WUR 2020+

Bijlage 1: aanvullingen WR op bestaande protocollen

Door medewerkers van WR wordt op hoofdlijnen gewerkt conform de protocollen die zijn opgesteld voor & door de groene bureaus. Aanvullingen/aanpassingen en/of toelichtingen daarop zijn in de onderstaande paragrafen weergegeven.

B1.1 Vangen van dieren

Hieronder is een overzicht weergegeven van de meest toegepaste vangmethoden. Deze is niet per definitie volledig aangezien er nog steeds nieuwe methodieken worden ontwikkeld en dus eventueel ook door ons kunnen worden ingezet indien dat verantwoord kan.

Inventariseren en vangen (kleine) zoogdieren bij WR (aanvullend op bestaande protocollen Groene bureaus)

Kleine grondgebonden zoogdieren

Bij inventarisaties of (dier)proeven met zoogdieren wordt gebruik gemaakt van vangmiddelen, (video)camera's, zenders, sporen inventarisatie (uitwerpselen, prenten, vraatsporen etc.), lopen van transecten, plaatsen van haarvallen (zie onder). Vangst van kleine zoogdieren vindt plaats met inloophokken (life-traps) voorzien van bedding en lokvoer. De vallen worden iedere 2-3 uur gecontroleerd. Dieren worden gehanteerd, gemeten, gewogen en het geslacht wordt bepaald.

Vegetatiebewonende kleine zoogdieren

Boom-, struik- of vegetatiebewonende kleine zoogdieren of marterachtigen worden gevangen met inloophokken, kastvallen en/of door het controleren van nestkasten of andere typen verblijfplaatsen, waarbij de dieren handmatig uit de vallen of verblijfplaatsen worden gehaald.

Grote zoogdieren

Vangen van grote zoogdieren voor (dier)proeven vindt afhankelijk van de soort plaats met inloophokken/ kastvallen voorzien van een valzender, vangnetten (drift fences waarbij dieren in de netten worden gedreven, klapnetten of valnetten), vangkraal, verdovingsgeweer/-pistool.

Dubbelklik hier voor invoer tekst.

Vleermuizen

Vangen van vleermuizen gebeurt tegenwoordig ook met mistnetten. In principe gaat dit op eenzelfde manier als bij vogels, en bij verschillende onderzoeksgroepen zijn hier goede ervaringen mee opgedaan. Op aanvliegroutes worden mistnetten geplaatst. Dit zijn vergelijkbare mistnetten als gebruikt voor kleine zangvogels. Na uitzetten van de netten worden deze ieder half uur gecheckt op vangst. Gevangen vleermuizen worden uit het net gehaald, desnoods geknipt uit het net, en in een klein zakje gestopt voor ze verder worden behandeld. De kans op ongewilde effecten (vleugel breuk, overlijden) is klein.

Haarvallen

Haren van kleine zoogdieren en/of marterachtigen worden verzameld door het plaatsen van haarvallen, waarbij een individu haren achterlaat bij het passeren van de 'val'. Veelal een PVC-buis of pijp met plakband waar de haren aan blijven kleven. Voor het verzamelen van haren bij dassen / zwijnen etc wordt gebruik gemaakt van de 'prikkeldraad'-methode, waarbij haren achterblijven in het prikkeldraad dat op een geringe hoogte is gespannen over looppaden of passeerplekken.

Inventariseren en vangen van amfibieën (aanvullend op bestaande protocollen Groene bureaus)

Amfibieën: vangst met vangemmers en schermen, controle minimaal 2 maal daags, bij warm droog weer frequenter. Emmers worden voorzien van een laagje water om uitdroging te voorkomen en een drijvend vlotje om verdrinking van juvenielen te voorkomen. Deze methode kan leiden tot onbedoelde bijvangsten, stokjes worden in de emmer geplaatst zodat kleine zoogdieren kunnen ontsnappen.

Inventariseren en vangen van Reptielen (aanvullend op bestaande protocollen Groene bureaus)

Reptielen worden gevangen met meerdere methoden. Over het algemeen worden dakpannen of plaatjes van ~50x50 cm in het habitat gelegd waar reptielen graag onder schuilen om op te warmen. Deze worden opgetild waarna met de hand een eventueel daaronder schuilend dier gepoogd wordt te vangen. Tevens zal gepoogd worden om zonnende reptielen die zichtbaar zijn voorzichtig te benaderen om vervolgens te vangen. Dit kan met de hand (mn bij juvenielen of onder koude omstandigheden waarbij de reptielen nog weinig mobiel zijn) of met een doorschijnende glazen of plastic vaas (om meer bereik te verkrijgen; mn bij adulten die opgewarmd en dus snel zijn). Ook kan met een 'hengel methode' (draad met stropje) voorzichtig het stropje om een reptiel worden bewogen waarna het kan worden gestrikt. Ook kunnen potvallen worden ingegraven, maar daarbij is een geregelde controle noodzakelijk.

Gevangen dieren worden zo snel mogelijk na vangst en onderzoek weer op de vangstlocatie losgelaten.

Inventariseren en vangen van vogels (aanvullend op bestaande protocollen Groene bureaus)

Ganzen tijdens de rui

Met behulp van een in een kraal eindigende fuik. Ganzen kunnen tijdens de rui niet vliegen en worden door meerdere drijvers rustig richting fuik gedreven. Fuik en kraal bestaan uit ca. 1.5 m hoog net dat met palen vastgezet wordt. De ganzen worden vervolgens in jute zakken bewaard totdat ze geringd en weer losgelaten worden. Dit gebeurt aansluitend aan het vangen.

Dubbelklik hier voor invoer tekst.

Vangen met kanonnetten

Vogels kunnen worden gevangen met kanonnetten. Hiervoor worden netten aan een "kanon" bevestigd, en op een veelbelovende plek ingegraven. Gewacht wordt tot de vogels die gevangen moeten worden (ganzen, maar ook andere soorten) in het gebied dat door het net bedekt wordt aanwezig zijn (ongeveer 10 bij 10 meter). Dan wordt het net van afstand over de vogels afgeschoten. De vogels kunnen dan onder het net gevangen worden, en verder worden behandeld.

Weidevogels op het nest

Met behulp van inloophooien. Aan het eind van de broedperiode wordt een inloophooi over de weidevogelnesten heen geplaatst. Als een van beide oudervogels terugkeert op het nest kan deze de kooi niet meer verlaten. De vogels worden onmiddellijk na inlopen van de kooi gepakt, geringd en weer losgelaten.

Zangvogels

Zangvogels worden gevangen met behulp van mistnetten (formaat = 6 of 12 meter lang, maaswijdte 36 mm, 4 banen, zwart nylon). Netten worden opgehangen met behulp van aluminium of plastic palen aan weerszijden van het net. Maximum hoogte van het net is ongeveer 2.5 m. De netten worden de avond voor de vangst opgesteld en worden een uur voor zonsopgang geopend. Gedurende de dag worden ze elke 45 minuten gecontroleerd en gevangen vogels worden zorgvuldig uit het net gehaald en gedurende korte tijd in een stoffen zak bewaard totdat ze geringd en weer losgelaten worden. Bij extreem weer (hoge temperaturen, regenval) wordt de vangst beperkt tot dagdelen en worden de netten met kortere tijdsintervallen gecontroleerd.

Hoenders

Hoenders worden gevangen door geleidend raster in het territorium te plaatsen, gevolgd door een klapnet met struikeldraadje. Een vogel die langs het raster loopt en vervolgens onder het klapnet door, laat dat net vallen door tegen struikeldraadje te lopen waardoor het losschiet. Bijvangst zijn incidenteel een haas of konijn. Door permanente observatie of geregelde controle heeft dat geen consequenties. Gevangen hoenders worden direct onderzoek en eventueel gemerkt losgelaten.

Roofvogels

Roofvogels worden gevangen met een mistnet en daarvoor een lokker (opgezette of levende vogel/dier), met een (bal-chatri) strikkenval, kraaienvangkooi, inloophooi, een invalkooi of beproefde varianten daarvan. Daarnaast kunnen slagnetten worden gebruikt. Afhankelijk van het risico op beschadiging is er permanent toezicht dan wel wordt er gewerkt met frequente controles of een mobiel alert systeem. Gevangen vogels worden na opname biometrie, afname monster en/of bevestiging ring of zender direct weer losgelaten.

Inventariseren en vangen van vissen (aanvullend op bestaande protocollen Groene bureaus)

Bij het vangen van vissen kunnen ook fuiken worden gebruikt. Als het nodig is om vissen te hanteren worden ze met natte handen behandeld om beschadiging tegen te gaan.

Inventariseren en vangen van ongewervelden (aanvullend op bestaande protocollen Groene bureaus)

Daagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage , onderdeel A

Dubbeklik hier voor invoer tekst.

Deze groepen kunnen het best worden geïnventariseerd met zichtwaarnemingen. Bij twijfel tussen nauw verwante soorten kunnen dieren gevangen worden met een (vlinder-)net om de determinatie zeker te maken (eventueel met behulp van een foto).

Libellen kunnen ook middels een libellennet gevangen worden volgens de handleiding monitoring van libellen van de vlinderstichting

Voor kevers zijn meerdere monitoring methodes beschikbaar: zichtwaarnemingen aan goed herkenbare soorten, eventueel met behulp van lokaas; kloppen van bomen en struiken voor boombewonende kevers; potvallen voor vrij op de bodem lopende kevers; Piramidevallen (foto-electors) voor vegetatie bewonende kevers; verwijderen van schors en/of dood hout/molm voor houtbewonende kevers.

Inventariseren en vangen van kreeften (aanvullend op bestaande protocollen Groene bureaus)

Kreeften kunnen geïnventariseerd worden met een zaklamp, 's nachts. Met een sterk zaklamp wordt hiervoor in het water geschenen, vanaf een boot of de kant. De kreeften kunnen dan gespot worden zonder ze te hoeven vangen. Daarnaast kunnen kreeften worden geïnventariseerd d.m.v. kreeftenfuisen.

B1.2 Handelingen na vangst

Hiervoor is vooral beschreven hoe de verschillende diergroepen gevangen worden. Na vangst zullen voor het onderzoek verschillende handelingen aan de dieren worden gedaan. Dit valt onder te verdelen in 3 categorieën: **monsternamen, merken en verzamelen**. De handelingen aan vertebraten in Nederland voor onderzoek is gereguleerd door de Wet op Dierproeven. Op WR worden alle onderzoeksprotocollen beschouwd in het licht van de WOD, en wanneer noodzakelijk of wenselijk wordt het protocol voorgelegd aan een CCD/IVD voor beoordeling. Ook in gevallen waarin dit niet van toepassing is vindt WR het wenselijk het externe oordeel van de CCD/IVD te krijgen over protocollen waar twijfel is over het ongerief dat de handelingen voor de dieren met zich mee kan brengen.

Monsternamen: voor onderzoek kunnen verschillende monsters verzameld worden, DNA-monsters, monsters voor ecotoxicologisch onderzoek of ecologisch onderzoek naar bijvoorbeeld eetgedrag. Bij levende dieren worden meestal haren, wangslim, veren of bloed verzameld voor DNA en toxicologisch onderzoek. Voor ecologisch onderzoek kan bijvoorbeeld maaginhoud voor dieet samenstelling worden verzameld. Er wordt waar mogelijk met niet-destructieve, of niet-invasieve methodes gewerkt, waardoor het ongerief voor de dieren zo min mogelijk is. Als het kan worden daarnaast monsters verzameld waarbij geen contact met dieren nodig is, bijvoorbeeld het gebruik van spraints bij het monitoren van ruimtegebruik van otters.

Merken: om dieren te kunnen herkennen in het veld kunnen ze worden gemerkt. Hiervoor zijn verschillende technieken voorhanden, die per diergroep variëren.

Ringen worden gebruikt bij vogels, meestal pootringen maar ook halsbandringen bij bijvoorbeeld ganzen en zwanen. Bij alle dieren kunnen kleine chips onderhuids worden ingebracht, vergelijkbaar met het chippen van huisdieren. Met een scanner kan de informatie van de chip extern uitgelezen worden. Zenders kunnen worden gebruikt om dieren op afstand te kunnen volgen. Deze zijn groter dan de voornoemde chips, en kunnen extern op het dier worden aangebracht, of intern in de buikholte. Daarnaast worden oormerken, vleugelmerken incidenteel toegepast. Bij reptielen kan het schroeien van een unieke stippencode in de hoornlaag worden toegepast. Traditionele merkmethode, met kleurstoffen, knippen van vacht of knippen van teenkootjes worden nauwelijks meer toegepast omdat de hierboven beschreven methodes beter zijn en diervriendelijker.

Verzamelen van dieren: verzamelen van dieren gebeurt wanneer monsters niet voldoende zijn, of wanneer wilde dieren in gevangenschap worden gehouden om verder onderzoek mee uit te voeren of om deze in een fokprogramma te plaatsen voor latere uitzet. Het verzamelen van hele dieren in plaats van kleine monsters is soms noodzakelijk omdat het orgaan waar monster van nodig zijn niet te bemonsteren is bij wilde dieren, omdat voor het onderzoek verschillende typen monsters nodig zijn, of omdat de monsters die genomen kunnen worden niet groot genoeg zijn voor de aansluitende analyses. Denk aan het nemen van levermonsters om de effecten van blootstelling aan toxische stoffen te onderzoeken. Voor het verzamelen van monsters worden de dieren over het algemeen in het veld opgeofferd. De methodes die hiervoor gebruikt worden zijn afgestemd met de Dier Experimentele Commissie.

De soorten die uit de natuur worden gehaald betreffen in principe alle soorten. De laatste jaren heeft dit zich bij WR met name gericht op kleine zoogdieren ten behoeve van ecotoxicologisch onderzoek (woelmuisen, spitsmuizen, mollen). Het is echter niet zo dat het onderzoek zich hiertoe beperkt, dit is afhankelijk van de vraag naar onderzoek. De aantallen dieren die uit de natuur worden gehaald variëren per onderzoek, en lopen uiteen van enkele dieren tot tientallen. Het is daarbij zo dat wordt beschouwd of dit effect heeft op de lokale populatie. Dit is meestal moeilijk omdat dichtheden lokaal vaak niet bekend zijn, maar aan de hand van de ecologie van de soort is het wel mogelijk daar een schatting van te maken. Hierbij is naast populatie dichtheden ook de mogelijkheid tot herstel van belang (reproductiesnelheid, dispersie). Bij het opstellen van het protocol wordt de randvoorwaarde gesteld dat er, gegeven de kennis die er is, geen blijvende effecten van de bemonstering op de lokale populatie te verwachten zijn (GsVI). Hierbij dient te worden gemeld dat de toetsing door de IVD in het kader van de WoD ook de aantallen dieren in de proef betreft.

Rapen, verzamelen en onder zich hebben van eieren

Eieren van vogels en amfibieën/vissen kunnen worden verzameld o.a. voor toxicologisch en genetisch onderzoek. Van vogels betreft dit meestal niet uitgekomen eieren, die geraapt kunnen worden nadat de andere eieren zijn uitgekomen. Dit rapen gebeurt meestal zonder aanvullende verstoring bij waarnemingen die toch al uitgevoerd zouden worden.

In geval van eieren bij amfibieën/vissen zullen klompjes of kleine slierten eieren verzameld worden, waarbij de hoeveelheid van de verzamelde eieren < 5% van de in het water aanwezige hoeveelheid is. Dit wordt visueel geschat. Naast het verzamelen voor onderzoeksdoeleinde kan het verzamelen van eieren van amfibieën gebeuren in het kader van verplaatsing van een lokale populatie waarbij de habitat van de populatie lokaal verstoord wordt als gevolg van andere handelingen of maatregelen. Dit zal altijd in opdracht van derden zijn. In deze gevallen zullen alle eieren verzameld worden. De eieren worden met een schepnet uit het water gehaald, of met de hand verzameld.

Het verzamelen van eieren van reptielen valt niet onder deze ontheffing.

B1.3 Voorkomende activiteiten flora

1. Inventarisatie
2. Experimentele herintroductie
3. Experimentele beheervormen
4. Verplaatsing van beschermde soorten bij grondwerk
5. Opslag van materiaal tbv genetisch onderzoek

Ad 1.

Dubbelklik hier voor invoer tekst.

Ten behoeve van inventarisatie van de in een bepaald gebied voorkomende flora (hogere planten, mossen en paddenstoelen) zal in enkele gevallen een enkel exemplaar van een plant worden verzameld en meegenomen om determinatie en naamgeving te kunnen verifiëren. Dit zal alleen gebeuren wanneer meer dan 10 planten op de plek aanwezig zijn. De betrokken soorten kunnen zowel beschermd, invasief of niet nader beschermd zijn.

Ad 2.

In het onderzoek naar het functioneren en de herstelmogelijkheden van specifieke vegetatie en (inheemse) soorten kan het experimenteel en op lokale schaal (her)introduceren van plantensoorten onderdeel uitmaken van het onderzoek. Dergelijk onderzoek vindt niet eerder plaats dan na toestemming van de terreineigenaar en het bevoegd gezag.

Ad 3.

In het onderzoek naar het functioneren en de herstelmogelijkheden van specifieke vegetatie en (inheemse) soorten wordt op experimentele en lokale schaal gevarieerd in beheermaatregelen (maaïen, hooien, plagen, begrazen, terugzetten houtige planten); dit heeft op die locatie invloed op de aanwezige beschermde en invasieve soorten. Dergelijk onderzoek vindt niet eerder plaats dan na toestemming van de terreineigenaar en het bevoegd gezag.

Ad 4.

Op verzoek van een opdrachtgever kunnen wij supervisie voeren bij het verplaatsen van lokale populaties beschermde plantensoorten. De wettelijke toestemming voor de verplaatsing is aangevraagd en toegekend aan de grondeigenaar of uitvoerder van de werkzaamheden. De medewerker van WR adviseert de uitvoerder en ziet toe op het verantwoord uitvoeren van de verplaatsing.

Bijlage 2 – Richtlijn vleermuizen vangen

Vangen algemeen

- Te allen tijde is de vangleider verantwoordelijk voor het verloop van een vangactie. Hij/zij neemt wanneer nodig werkzaamheden van helpers over, of sluit (tijdelijk) de vangmiddelen.
- Er wordt van te voren ingeschat hoeveel vangmiddelen door de vanggroep beheersbaar zijn. Bij onverwachte grotere aantallen vangsten worden vangmiddelen (tijdelijk) onklaar gemaakt.
- Binnen een straal van 40 meter rond zomerverblijven van meervleermuis *Myotis dasycneme*, ingekorven vleermuis *Myotis emarginatus*, laatvlieger *Eptesicus serotinus*, vale vleermuis *Myotis myotis* of tweekleurige vleermuis *Vespertilio murinus* wordt niet gevangen. Hieronder valt ook het afvangen van een zomerverblijven. Dit, omdat deze soorten zeer trouw aan hun verblijfplaats zijn.
- Een vangmiddel wordt zodanig opgezet, dat het snel dichtgeschoven kan worden als het vangstsucces groter is dan de verwerkingssnelheid.
- Een vangmiddel wordt zodanig opgezet, dat een vleermuis snel binnen handbereik gebracht kan worden zonder het dier in gevaar te brengen.
- Open mistnetten worden ten minste 1 keer per 10 minuten gecontroleerd op nieuw ingevlogen vleermuizen. Bij groot vangstsucces wordt de frequentie opgevoerd. Bij de plaatsing van de vangmiddelen wordt ervoor gezorgd dat deze controlesnelheid mogelijk is.
- Vleermuizen worden in minder dan 2 minuten uit het net bevrijd. Vleermuizen waarbij dit niet lukt, krijgen een spoedbehandeling. Ofwel een ervaren vanger neemt het dier over en maakt dit los, ofwel het dier wordt bevrijd door de draden waarmee het dier verward zit los te knippen. Een schaar dient binnen handbereik te zijn.
- Alle gevangen vleermuizen moeten uiterlijk een uur na de vangst weer worden vrijgelaten. Als er een speciale reden is om het dier langer vast te houden (bijvoorbeeld telemetrie) dan is bijvoeding vereist. Het is daarom aan te raden bijvoorbeeld meelwormen mee te nemen.
- Zwangere of lacterende vrouwtjes krijgen een spoedbehandeling. Ze worden zo snel als mogelijk, maar tenminste binnen een half uur na de vangst vrijgelaten.
- Hoogzwangere vrouwtjes en vrouwtjes met aanhangend jong worden direct vrijgelaten.
- Bij vrijlating krijgen de dieren de gelegenheid zelfstandig weg te vliegen. Eventueel worden ze op een boom of muur geplaatst.
- Afkoeling van dieren wordt voorkomen, bijvoorbeeld door ze niet op de tocht te hangen.
- Afgekoelde dieren worden opgewarmd voor vrijlating.

Vangen in de buurt van verblijf of vliegroute

- Een vangsteam in de buurt van een bekend verblijf dient uit minimaal 2 mensen te bestaan.
- Om verstoring van vliegroutes te voorkomen wordt een route óf alleen in de avondtrek óf alleen in de ochtendtrek afgevangen.

Vangen boven water

- De vangleider is verantwoordelijk voor het welzijn van de dieren. Deze heeft dus zelf ook een waadpak aan en een zwemband klaarliggen, zodat hij te hulp kan schieten als dat nodig is.
- Er wordt gezorgd voor een lijn over het water voor de veiligheid van de vangers in het water. Tevens kan deze lijn gebruikt worden om zich snel door het water te verplaatsen. De tijd dat een vleermuis gevangen zit wordt hiermee bekort.
- Een waternet mag nooit onbemand staan, dus alleen in combinatie met andere vangmiddelen als het waternet bemand kan blijven. Bij de inrichting van de vangplaats wordt ervoor gezorgd dat continu toezicht mogelijk is.
- Er wordt speciale zorg besteed om te voorkomen dat dieren te water raken tijdens het vangen.

Het hierboven genoemde zijn richtlijnen. Voor bijzondere vraagstellingen of specifieke onderzoeksdoelen zijn uitzonderingen mogelijk. Dit gaat echter altijd in overleg tijdens het aanvragen van een machtiging bij het Commissie Hanteren.